

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul „SOLIDARITĂȚII“, federala institutelor financiare românești.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreană, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gherla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligidiana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniăreva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilyu-mare), Riușoreană (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Sylvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercașiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Târnavăneana, Timișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgăneana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 40.—, pe 1/2 an K 20.—

Director și redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 20 fileri.

Sumarul:

Probleme noi. — „Albina“. — **Responsabilitate.** — *Cronică:* Prelungirea termenului pentru ridicarea protestului. Creditul industrial. Contenciosul administrativ. Târg de vite de prăsilă în Sibiu. — *Dividenda băncilor noastre pe 1918.*

Probleme noi.

— *Dela Congresul funcționarilor de bancă români din 2 Martie a. c.* —

Funcționarii noștri de bancă întruniți în primul lor congres la 2 Martie a. c. au atins în discuțiile lor și chestiuni financiare generale de cea mai mare importanță și actualitate.

Instituțiunea băncilor românești din teritoriile alipite vechiului regat român, este azi încă singura organizare economică-financiară a noastră și de sigur merită, ba pretinde chiar, atențiune din partea cercurilor noastre conducătoare.

Ar fi o greșală enormă, ca, ocupați fiind cei chemați, cu organizarea de nou a vieții noastre economice, în situația schimbată de azi, să piardă din vedere și să neglige puțină organizație avută pe acest teren.

De băncile românești existente sunt legate atâtea interese obștești, încât a căuta să clădim economia noastră națională fără considerare la acelea și la experiențele de până

acum, ar însemna să mergem înapoi, să începem din nou o cale bătută.

Ținând seamă de toate acestea, funcționarii noștri de bancă, ca organism viu și conștient, în moțiunea votată în congresul lor amintit, scot la iveală cele mai urgente probleme în legătură cu băncile, cari în timpul cel mai apropiat își așteaptă rezolvirea potrivită cu împrejurările de azi.

Dăm aici în întregime moțiunea prezentată:

Primul congres al funcționarilor de bancă români din Ardeal, Bănat, Crișana și Marmația întrunit la 2 Martie n. 1919 în Sibiu, în vederea regulării și îmbunătățirii stării sociale și materiale a acelor își exprimă următoarele deziderate resp. impune înființării Uniunii a funcționarilor, înfăptuirea următoarelor hotărâri principiare:

1. Fixarea în legile țării a atribuțiilor și calificăției funcționarilor de bancă și luarea de măsuri contra usurpării posturilor acestora prin nechemaji și necalificați.

2. Reforma învățământului comercial și anume: școala superioară comercială de 4 clase și un curs practic de un an, condus de oameni ai practicei.

Iniințarea unei academii pentru studii comerciale-financiare mai înalte.

3. La revidarea și schimbarea legii comerciale actuale să se țină seamă și de părerile «Uniunii funcționarilor de bancă români din A. B. C. M.», ce se înființează.

4. Camerile industriale și comerciale de azi să se dizolve și pe baza unei anchete să se fixeze din

nou cercurile lor de activitate; iar la posturile conducătoare ale Camerilor să fie aleși resp. numiți și specialiști de bancă.

5. Experții de contabilitate ai tribunalelor și parte din cenzorii sucursalelor Băncii Naționale să fie aleși dintre funcționarii de bancă specialiști.

6. Băncile noastre să vadă, că este în interesul lor propriu, ca în Direcțiuni să fie aleși și funcționari specialiști, iar cât privește organele de control să fie impus prin lege un număr anumit de specialiști.

7. Băncile cu condiții de viață, fără amânare, iar cele mici după consolidare prin eventuale fusiuni etc., să se desfacă de balastul apăsător ai funcționarilor-advocați, preoți etc., la cari banca e numai ocupație de a doua sau a treia mână, și să-și angajeze oameni specialiști, la toate posturile de conducere.

8. Pentru a se da ocazie funcționarilor începători să-și câștige cunoștințe și dexteritate în toate ramurile de administrație tehnică de bancă, cerem ca practicanții băncilor mai mari să fie trecuți în decursul dimpului de practică prin toate resorturile și să nu fie închiși întrun singur resort, exploatându-i prin muncă mecanică unilaterală, adeseori peste puterile lor.

9. Revizuirea regulamentelor de serviciu stabilindu-se un regulament-tip, obligator pentru toate băncile. Acest regulament să-l pregătească comitetul Uniunii funcționarilor de bancă, în înțelegere cu «Solidaritatea» și condițiile de muncă stabilite acolo să nu poată fi schimbate unilateral din partea băncii, fără consimțământul funcționarilor săi. În legătură cu aceasta stabilirea unui minim de salariu, a timpului maximal de muncă, precum și a timpului de practică.

10. Băncile, cari n'au fonduri de pensie corăspunșătoare să se îngrijească fără amânare de asigurarea funcționarilor lor pentru cazuri de infirmitate și bătrânețe.

În legătură cu aceasta comitetul executiv al Uniunii să studieze și creeze în timpul cel mai scurt un fond general central de pensii pe seama tuturor membrilor Uniunii, dând astfel acestora independența și libertatea de a-și putea schimba posturile în caz de necesitate.

Anii de serviciu să se reducă peste tot la 30, socotindu-se și anii de practică; iar ca pensie să se plătească nu numai salariul fundamental, ci și banii de cvartir.

11. Băncile să fie obligate să plătească ulterior salariile funcționarilor mobilizați, refugiați, internați și întemnițați pe durata războiului, după exemplul «Cassei de păstrare» din Săliște.

12. Să se oblige toate băncile, ca funcționarii demobilizați, cari se prezintă, și practicanții, pe cari i-au avut înaintea războiului, să-i fie în posturi, până când aceștia își vor fi câștigat alte posturi, echivalente cu cele avute, — fără să-și piardă anii de pensiuine.

13. Să fie obligate toate băncile, ca la toți funcționarii să le recunoască duplu la fondul de pensiuine, toți anii de războiu.

14. Toate băncile să-și avanseze în grade și salariu toți funcționarii mobilizați, refugiați, internați și întemnițați, ca și când aceștia ar fi stat în serviciul băncii, fără întrerupere, — și în raport cu cei nemobilizați.

„Albina“.

— Darea de seamă a Consiliului de administrație pe anul 1918. —

Anul financiar 1918, despre care venim a raporta Adunării generale a acționarilor, nici decât nu poate fi numerat între anii favorabili institutelor de credit. Abundența extraordinară de numerar, care îl caracterizează, și nesiguranța stărilor politice au avut de urmare, prea natural, o scădere simțitoare a cererilor de credit și cu aceasta totodată și o reducere însemnată a profitului băncilor, care de altă parte a fost influențat și prin faptul, că institutele noastre, în vederea scumpetei mari, au fost silită a aduce jertfe considerabile pentru susținerea funcționarilor lor. În asemenea împrejurări aproape totalitatea băncilor a putut satisface așteptările juste ale acționarilor numai cu ajutorul rezervelor latente, ce și le-au creat în trecut.

Cu toate acestea institutele noastre de credit și-au încheiat acest an de gestiune între bune auri, deoarece evenimentele mari, cari s'au ivit în trimestrul lui ultim în situațiunea mondială și în deosebi pe terenul lor de activitate, lasă de prevăzut cu certitudine, că anul 1918 semnaleză o epocă nouă de dezvoltare și progres în viața băncilor românești din Transilvania. Căci prin aceste schimbări de importanță extraordinară nu numai că au fost înlăturate, credem pentru totdeauna, multele dificultăți și piedeci cu cari au avut să lupte pân' acum băncile noastre și cari au influențat, în mod atât de păgubitor, întreaga lor activitate, ci totodată li-s'a deschis un nou și vast teren pentru lucrarea lor viitoare în viața economică a poporului nostru.

Chiar și pân' acum, abia câte-va luni după ivirea schimbărilor despre cari vorbim, băncile noastre, fără a fi putut lua într'un restimp atât de scurt o inițiativă serioasă pentru lărgirea cercului lor de activitate, se văd puse într'o situațiune cu totul nouă și în fața unui orizont cu mult mai larg, încât afară de clientela lor din trecut văd apropiindu-se de ghișeurile lor un număr din zi în zi crescând de întreprinderi industriale și comerciale, la cari pân' acum n'au putut observa decât o rezervă desăvârșită și tendența vădită de a-și lichida numeroasele lor afaceri cu încunjurarea institutelor noastre financiare.

Este o apariție ușor explicabilă, că spiritul întreprinzător al cercurilor industriale și comerciale caută legături în primul rând cu factori preponderanți și conducători în viața atât economică cât și politică a unui stat și că cu trecerea acestui rol dela

o națiune asupra altei națiuni, și întreprinderile economice își schimbă ținuta și caută un contact mai intim cu institutele națiunii conducătoare. Această schimbare va lua, fără îndoială, în viitor, și în deosebi după restabilirea păcii și revenirea stărilor normale, dimensiuni tot mai mari și forme tot mai pronunțate, încât se poate prevedea de pe acum cu toată siguranța, că clientela viitoare a băncilor noastre se va recruta din cercuri cu mult mai largi și li-se va adresa cu afaceri tot mai importante.

În vederea acestor prospecte, cari astăzi nu mai sînt simple dorințe, ci prevederi cu totul reale, — li se impune băncilor noastre încă de acum datoria, de a lua la timp și fără ămânare măsurile trebuincioase, ca să poată corăspunde situațiunii schimbate și problemelor mari ce le așteaptă.

Îndeosebi institutul nostru, care dela înființarea lui a avut un rol conducător în viața economică a poporului nostru și a întreg teritoriului, asupra căruia și-a estins activitatea, are să facă și în această direcțiune începutul și să-și sporească forțele financiare în așa măsură, ca să-și mențină și pentru viitor pozițiunea predominantă între institutele noastre financiare și ca situațiunea schimbată să-l găsească pe deplin pregătit.

Primul pas, pe care credem, că avem să-l facem în direcțiunea arătată și care ni-se impune ca o măsură primordială și indiscutabilă, este urcarea capitalului social al institutului nostru, și cum cercurile din cari se recrutează acționarii nostri dispun astăzi mai mult decât ori-când altădată, de capital pe cât de mult pe atât de dornic de plasare sigură și rentabilă, nu ne îndoim că demersurile ce le vom face pentru urcarea capitalului social, nu numai că nu vor întîmpina grūtăți, ci vor fi încoronate cu succes deplin. Singura dificultate care îngreuiază, realizarea acestei măsuri, o vedem în împrejurarea că în situațiunea momentană comunicațiunea între diferitele ținuturi locuite de Români este încă în multe părți anevoioasă ori chiar cu totul imposibilă și astfel în cazul deschiderii neamănate a subscripțiunilor, un număr mare de acționari vechi ar fi lipsit de dreptul lor asigurat prin statute, de a participa cu preferință la subscrierea acțiunilor.

Nu încapă îndoială, că Consiliul de administrație este dator a evita cu orice preț o asemenea scurtare și păgubire a unei părți a acționarilor. Cum însă de altă parte urcarea capitalului social se impune astăzi ca o măsură urgentă și ămânarea ei până după o nouă adunare generală, a cărei convocare și întrunire conform Legei este împreună cu mari pierderi de imp, cari în împrejurările date ar putea deveni păgubitoare pentru interesele institutului, Comitetul de direcțiune a căutat și găsit expedientul, de a propune urcarea capitalului social încă în adunarea generală prezentă și de a cere autorizarea ca să poată executa hotărârea ce se va lua în această privință, abia atunci când revenirea stărilor normale în co-

municațiunea dintre diferitele ținuturi românești va permite deschiderea subscripțiunilor pentru întreg cercul acționarilor institutului.

În senzul celor expuse propunem, ca Adunarea generală prezentă să decidă urcarea capitalului social de Cor. 6 milioane în prezent, la cel puțin Cor. 12 milioane, și cerem autorizarea de a deschide subscripțiunea atunci când împrejurările de comunicație vor permite executarea ei în condițiunile prevăzute în statute și a fixa prețul acțiunilor noi. Totodată cerem imputernicire, ca în caz dacă subscripțiunile vor trece peste cifra designată, urcarea să se poată face și peste această limită până la suma, ce o vor atinge subscripțiunile.

Trecând acum la bilanțul anului 1918 Vă raportăm, că plasările active ale institutului au scăzut în continuu:

Escontul cu K 1,336 mil. la K 3,324 mil.

Creditele cambiale ipotecare cu K 1,144 mil. la K 4,729 milioane, și

Împrumuturile ipotecare cu K 2,019 mil. la K 5,893 milioane.

În schimb plasările în efecte au crescut cu K 16,627 mil. la K 36,144 mil., din cari K 13 sunt bonuri de casă dela Banca Austro-Ungară.

Creșterea totală a activelor face aproape 15 mil. K, ajungând ele suma de K 82,213,240.—

Din pozițiile pasive cea mai mare creștere de aproape 15 mil. K o arată Depozitele spre fructificare în libele și în Cont-Curent.

Pentru liniștire Vă putem împărtăși, că din bonurile de K 14.5 mil. la bănci străine, mai ales în Budapesta, după 1 Ianuarie crt. am ridicat și asignat partea cea mai mare, așa că le-am redus la o sumă minimală.

Bilanțul, ce Vă prezentăm este compus pe lângă observarea celor mai severe cautele de soliditate și cu toate acestea se încheie cu un profit net de K 655,385.91, adică cu o creștere de 28% față de anul precedent.

Ce privește: «Regulamentul intern», «Pragmatica de serviciu pentru funcționarii institutului» și statutele fondului de pensii Vă prezentăm raport special.

Dintre membri Consiliului de administrație aleși în adunarea generală din 1918 dl Dr. Ioan Mișu pe lângă toate stăruințele noastre de a primi mandatul adunării generale, fiind ales și prezident al consiliului, prin scrisoarea din 13 Aprilie declară, că nu poate primi mandatele cu cari curat «pentru că nu poate lua parte în chip mai normal la ședințele direcțiunii».

Direcțiunea în baza § 37 din statute, având în vedere, că prin renunțarea dlui Dr. Ioan Mișu s'a ivit un loc vacant în sinul său, și că sucursala din Brașov a institutului funcționează deja de 2 ani și mai bine fără delegat, în interesul funcționării normale a sucursalei și pentru exerciarea controlului necesar a cooptat ca membru al consiliului până la

proxima adunare generală pe dl George Dima, în Braşov, numindu-l totodată şi delegat pe lângă cursala din Braşov.

Astfel la locul seu veţi avea să alegeţi în consiliului de administraţie în locurile devenite vacante prin sortare ale dlor Dr. Eusebiu Roşca şi Dr. Ioan Stroia 2 membri cu mandat pe 6 ani, iar în locul dlui Dr. Ioan Mişu un membru cu mandat pe 5 ani.

Membrii ale căror mandate expiră pot fi realeşi.

Pentru împărţirea profitului direcţiunea face următoarea propunere:

	Cor.	
	Profit curat	655,385·91
	Cor.	
5% intern după capit. social	6.000,000·—	300,000·—
		<u>355,385·91</u>
12% fondului de rezervă	42,646·50	
3% fondului de penziuni	10,661·60	
10% tantiemă direcţiunii, maximal	30.000·—	
2% tantiemă comitetului de supraveghiere	7,107·70	
10% tantiemă funcţionarilor	35,538·60	
2% tant. direcţiunii, general	7,107·70	
12% pentru scopuri culturale	42,646·59	175,708·60
2% Supradividendă	120,000·—	
Remuneraţiuni funcţionarilor fără drept la tantiemă şi servitorilor	6,000·—	
Dotăţiunea extraordinară fondului de rezervă	37,353·50	
Dotăţiuni extraordinare fondului de penziuni	16,323·81	179,677·31
Fondul general de rezervă va fi de K 1.580,000·— (faţă de anul trecut K 230,000·—).		
Fondul de penziuni va fi de K 1.029,798·61 (faţă de anul puls K 65,383·41).		

Responsabilitate.

Iată un cuvânt, de care se face atâta abuz încât noţiunea «responsabilitate» este redusă adeseori la ceva banal. Ba a ajuns acest nenorocit cuvânt să fie uneori chiar paravanul, sub care se ascund incorectităţile cele mai mari. Şi cum i s'a denaturat înţelesul resp. cum şi cât i se disconsideră importanţa în viaţa de toate zile prin felul cum se aplică şi mai ales prin preamultele inconsecvenţe!

Directorul sau directoara unui institut de creştere e responsabil pentru morala, ce domneşte în institut. Un director de studii e responsabil pentru progresul în învăţământ. Redactorul responsabil al unei foi are să răspundă pentru toate păcatele, ce se comit în gazetă contra statului, a moralei publice etc. Şeful poliţiei este încărcat cu răspunderea pentru ordinea publică. Directorul resp. consiliul de administraţie al unei întreprinderi economice este respon-

sabil pentru bunul mers al afacerii, directorul postelor şi căilor de comunicate pentru susţinerea circulaţiunii, încunjurarea de accidente etc. etc. Atâtea şi atâtea feluri de responsabilităţi! Iar când e vorba de a purta şi consecinţele unei responsabilităţi luate asupra, atunci ce vedem? Aceste consecinţe în realitate numai rareori le poartă cel «responsabil». De multeori nu le poartă nimeni, aplicându-se minunatul «vis major» sau alte asemenea expediente, iar dacă aceasta chiar nu se poate, atunci se caută «jertfa» mai deobicei aco'o unde se poate şi nu unde este într'adevăr.

Se întâmplă un caz grav de purtare imorală în cutare institut de creştere, păcătosul e dat afară cu mare scandal şi cu el dimpreună încă doi-trei complici, iar directorul institutului, grav şi aspru la privire, ţine un straşnic discurs de infierare a crimei în faţa personalului institutului şi eventual aplică câte-va dispoziţii disciplinare draconice faţă de ceilalţi elevi rămaşi în institut. Chestia este astfel aplănată. Se întâmplă o deraiare sau ciocnire de trenuri, cantonierul resp. conducătorul de locomotivă cutare este tras în cercetare, eventual destituit şi închis.

Se delapidază bani sau se fură marfă dela o întreprindere comercială, cercetarea introdusă constată, că servitorul prăvăliei şi cu practicantul cel mai tinăr au făcut pozna, deci afară cu ei, puşi să restituie paguba şi închişi s. a. m. d.

Am amintit câteva cazuri numai spre a arăta, că vinovatul, în caz de păcat, este totdeauna, sau de obicei altul şi nu cel ce şi-a luat asupra cinstea şi răsplata de a fi responsabil. Numai doar la gazetă se întâmplă, că «responsabilul» răspunde însuşi pentru greşeli, fie ale sale fie ale altora, cari se comit în gazeta lui.

Dar să ne oprim un moment la responsabilitatea materială, şi să lăsăm pe cea morală, să o descurce alţii.

La întreprinderi economice financiare se ştie, că pe lângă responsabilitatea morală obicinuită, e stabilită şi responsabilitatea materială pentru iniţierea şi tranşarea diferitelor afaceri. Să luăm de pildă societatea pe acţii. Aici sunt responsabili consiliul de administrare, censorii şi personalul de serviciu. Responsabilitatea consiliilor de administrare şi a censorilor este stabilită prin legea comercială iar a funcţionarilor prin regulamente interne. Cu alte cuvinte responsabilitatea, pe care cele două organe de conducere şi-o iau prin lege asupra lor, o împart apoi cu funcţionarii. Aceştia pentru greşelile ce le fac, poartă totdeauna urmările, deoarece cei, cari le-a dat răspunderea, se îngrijesc ca să o poarte. Consiliile de administraţie şi censorii ar urma să fie traşi la răspundere pentru greşelile lor şi eventualele pagube cauzate întreprinderii, prin totalitatea acţionarilor. Acţionarii în adunările generale ar fi să controleze activitatea organelor de conducere şi să stabilească responsabilităţile. Dar acest lucru nu este tocmai uşor.

Societățile de acții ca asocieri de capital prezintă pe lângă multe favoruri și un mare defect tocmai în ce privește responsabilitatea. Având de obicei mulți membrii cu capitaluri relativ mici, plasate în întreprindere, acționarii nu sunt destul de interesați și nu prea urmăresc cu destulă atențiune mersul afacerii. Mulți nici nu se prezintă ani de arândul la adunări generale, în cari se discută rezultatele anilor de afaceri și chiar dacă se presintă, o țin aceasta de o formalitate goală. Cel puțin la noi cam așa stă lucrul. Consiliile de administrare și organele de control, de regulă în perfectă armonie, dacă nu chiar în dependență unele de altele, prezintă socotelile finale și acționarii le primesc și dau acelora absolutul obicinuit. La băncile noastre de exemplu aproape nu cunosc cazuri, ca să se fi denegat vre-unui consiliu de administrare absolutul cerut și să fi fost făcut responsabil pentru anumite greșeli, pagube etc. Se înțelege, se poate lua aceasta de un semn bun, însemnând adică atâta, că la băncile noastre lucrurile merg bine. Și de regulă așa și este. Dar — ca să rămân la exemplul de mai sus, la băncile românești de aici — cum se explică atunci faptul, că adese-ori îi auzi pe aceiași acționari ai cutărei bănci, cari regulat votează încredere celor dela conducerea băncii, criticând aspru conducerea, ba găsind chiar păcate mari asupra acesteia? Dar de altfel, în general vorbind, se poate ca la peste 200 bănci românești să nu fi fost caz mai grav de responsabilitate, care să nu fi dat anză acționarilor a refuză absolutul și a trage la răspundere consiliul și chiar a cere și obținea despăgubire pentru anumite daune? Nu voim, Doamne ferește, să presupunem nimic rău, dar pentru aceea cutezăm să afirmăm, că în general la societățile pe acții și în special la noi responsabilitatea se poate prea ușor eluda și aceasta din cauza lipsei de interes a acționarilor și a neexercitării conștiente a drepturilor lor ca atare. Va trece încă multă vreme. până ce aceia, cari au fericirea de a fi la noi acționari, să-și priceapă rolul și să capete în felul acesta interes față de întreprinderea, la care sunt părtași. Atâta despre soc. pe acții.

Nu tot astfel stă lucrul cu altfel de societăți comerciale, unde numărul membrilor e mai restrâns, mai omogen și membrii sunt angajați de regulă cu capitaluri mai mari la întreprindere. La acestea, ca și la întreprinderile particulare simțul de responsabilitate este mai pronunțat căci respectivele organe de conducere pot fi aici și de regulă și sunt mai bine controlate și înșile mai intensiv legate de întreprindere.

În legătura cu cele de până aici, amintesc de încheiere un lucru destul de ciudat referitor la responsabilitatea morală și materială la noi până acum. Până eram sub Unguri nu prea îndrăzneau să criticăm vre-o instituție a noastră, căci nu voiam să ajungem în fața autorităților ungurești. Aceste autorități deabia așteptau să aibă prilej a se amesteca în treburile noastre. De aci înainte teama aceasta n'o mai

avem, deci să nu ne sfiim a cere ca cei responsabili moralicește sau materialicește pe la instituțiile noastre, de ori ce fel, să fie de fapt responsabili, nu numai pe hârtie.

CRONICĂ.

Prelungirea termenului pentru ridicarea protestului: Șeful resortului justiției, dl Dr. Aurel Lazar a publicat zilele acestea, privitor la cambii, asignațiuni comerciale și varante următorul comunicat:

Privitor la dispozițiile excepționale, reclamate de cambiile, bonurile (mandatele) comerciale (kereskedelmi utalvány) și varante (közraktári jegy) resortului justiției prin ordonanță corespunzătoare a regulat chestia în felul, că efectele amintite, cu scadența dela 31 Dec. 1918 până la 31 Martie 1919, incluzive n'au nevoie de a fi protestate, iar pentru aceleași efecte, cari au scadență după ziua de 31 Martie până la 30 Iunie 1919, incluzive, termenul de protestare normat în lege este prelungit până la 15 Iulie 1919.

Alte dispoziții amănunțite sunt cuprinse în ordonanța, care e în preajmă de a se publica în «Gazeta Oficială».

Contenciosul administrativ. În executarea Decretului Nr. VI privitor la înființarea contenciosului administrativ, Consiliul Dirigent a numit cu titlu provizor de prim-președinte al contenciosului pe dl Dr. Octavian Rusu, avocat în Sibiu, de președinte pe dl Dr. Dumitru Popș, avocat în Mediaș, iar de consilieri pe d-nii Dr. Andreiu Micu, juriconsultul județului Făgăraș, Dr. George Popescu, avocat în Turda, Dr. Daniel Henrich, Dr. Ioan Fruma, Dr. Eugen Piso, avocați în Sibiu, Hans Schöpp, subprefectul județului Sibiu, Dr. Leon Scridon, subprefectul județului Bistrița-Năsăud, Vasile Janza, subprefectul județului Hunedoara, Octavian Felecan, prim-notar al județului Sălajiu, Emil Pop, director de finanțe în Dej, Dr. George Ciuta, director de finanțe în Turda și Dr. Valeriu Tăbăcar, director de finanțe în Sibiu.

Creditul industrial este firma unei noue instituțiuni de credit, ce este pe cale a se înființa printr'un decret-lege. Capitalul social al nouei instituțiuni va fi deocamdată 50 milioane Lei, din care statul va da 12.500.000 Lei, iar restul va fi acoperit prin subscripțiune publică. Scopul creditului este să înlesnească repararea industriei și crearea unor nouă instituțiuni.

Târg de vite de prăsilă în Sibiu. Din cauza ploilor neconținute, târgul vitelor de prăsilă anunțat pentru 25 l. c., s'a amânat pe *Joi, în 1 Maiu a. c.*, când se va ține unde și cum arată placatele afișate.

Dividenda băncilor noastre pe 1918.

Banca	%	Suma	Scadența	
«Agricola», Sebeș . . .	6	6—	27 Martie	1919
«Cassa de păst.», Săliște	7	14—	4 Aprilie	„
«Furnica»	6	24—	23 Aprilie	„
«Oraviciana»	7	7—		„
«Poporul», Săliște . . .	6	6—	30 Martie	„
«Someșana»	6	12—	6 Aprilie	„
«Vatra»	5	10—	5 Maiu	„

Turnătorie de clopote.

Clopote de biserici, pentru școli și la vite.

= **Recvizite bisericesti de metal.** =

Tot felul de recvizite pentru pompieri.

Ioan Schieb,

turnătorie de clopote și de metal.
Sibiu, str. Sării Nr. 37.

1—1

Fructificarea

Depozitelor spre fructificare pe libele și în Cont-Curent. :-:

Cu începere dela 1 Maiu a. c. se vor fructifica toate depozitele spre fructificare pe libele în ființă și fructificate până acum cu **3%** și **2¹/₂%** — cu **2%** și toate depozitele în Cont-Curent în ființă fructificate până acum cu **2¹/₂%** și **2%** — cu **1¹/₂%**.

Cu începere dela 1 Maiu a. c. și până la alte dispoziții, se vor primi depozite spre fructificare noue, pe libele, cu cel mult **2%** și depozite în Cont-Curent cu cel mult **1¹/₂%**.

Impozitul după interese se va plăti, în toate cazurile de institut.

„Albina“, institut de credit și de economii.

Bodenkreditanstalt în Sibiu.

Hermannstädter allgem. Sparkassa.

Hermannstädter Vorschussverein.

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț, Sibiu.

CONVOCARE.

Accionarii băncii centrale pentru industrie și comerț soc. pe acții, se invită prin aceasta la

Adunarea generală de constituire,

care se va ține în Sibiu în sala prefecturii (comitatului) *Marți, în 29 Aprilie 1919 st. n., la 9 ore a. m.,* cu următorul

PROGRAM:

1. *Constituirea adunării generale. (Alegerea unui președinte, unui sau 2 notari și 2 verificători ai procesului verbal).*
2. *Raportul fondatorilor privitor la semnările acțiilor și a sumelor plătite, stabilirea acestora și fixarea capitalului societar.*
3. *Deciziune cu privire la constituirea societății.*
4. *Stabilirea statutelor.*
5. *Raportul fondatorilor cu privire la numirea direcțiunii pe cei dintâi 3 ani.*
6. *Alegerea censorilor (comitetului de supraveghiere).*
7. *Darea absolutului fondatorilor.*
8. *Autorizarea Consiliului de administrație pentru înregistrarea firmei.*

Sibiu, în 15 Aprilie 1919 st. n.

In numele fondatorilor băncii centrale pentru industrie și comerț soc. pe acții:

Rațiu m. p.

Spre orientare. Deoarece în sensul § 155 al legii comerciale la adunarea generală de constituire trebuie să fie reprezentată $\frac{1}{4}$ parte din capitalul societar, rugăm pe domnii acționari, să se prezinte în număr cât de mare, sau să își trimită plenipotențiatul eventual să trimită plenipotență de reprezentare la adresa dlui Dominic Rațiu, Sibiu (Resortul agricultură și comerț).

„RIUREANA“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Capolnoc-Mănăștur.

Activa.		Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1918.		Pasiva.	
		K	f		
Cassa în numerar	63,644.53			Capital societar	200,000.—
Cassa de păstrare postală	6,519.45			Fond de rezervă	127,194.—
Depuneri proprii	596,454.15	666,618.13		Fond special de rezervă	32,760.55
Cambii de bancă	134,354.—			Fond de pensii	49,340.70
Cambii cu acoperire hip.	52,645.—	186,999.—		Fond cultural	1,259.79
Imprumuturi ipotecare	46,668.—			Depuneri fructificatoare	653,227.96
Credite personale	51,805.—	98,473.—		Depozit de cassă	94,007.75
Efecte și acțiuni la bănci	58,032.05			Dividendă	1,575.—
Penzintézeti központ 3 rate solvite	1,200.—	59,232.05		Dare restantă	2,503.81
Casa inst. și alte realități de vânzare	54,601.01			Interese transitoare anticip.	2,336.20
Pădurea din Plopiș	60,000.—	114,601.01		Profit curat	18,619.99
Cont-Curent		56,902.56			
		1,182,825.75			1,182,825.75

Debit.		Contul Profit și Perdere.		Bredit.	
		K	f		
Interese de depuneri	12,342.50			Interese de escont	12,119.11
Interese la fonduri	8,196.52	20,539.12		Interese de impr. ipotecar	6,533.14
Dare directă și comunală	5,672.45			Interese de credite personale	6,717.06
10% dare după int. de dep.	1,234.26	6,906.71		Interese de depuneri proprii	21,999.09
Salare	11,488.75			Interese dela efecte	2,556.90
Relut de cuartir	900.—			Venite dela pădure	12,733.35
Adaos de scumpete	2,600.—	16,607.75		Venite dela realități	1,190.08
Marce de prezență și căraușie	1,619.—	3,472.94		Chirie	800.—
Spese de birou		300.—		Proviziuni	1,797.78
Amortizarea mobilierului		18,619.99			
Profit curat		66,446.51			66,446.51

Capolnoc-mănăștur, la 31 Decemvrie 1918.

G. Petrovan m. p., director executiv.

Alexandru China m. p., prim-contabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Gavril Buzura m. p., preș.

Ioan Filep m. p., v.-preș.

Stefan Birle m. p.

Ioan Petrovan m. p.

George Petrovan m. p.

Teodor Medan m. p.

Sigismund Lenghel m. p.

Alexandru Mihalca m. p.

Conturile prezente le-am examinat și le-am aflat exacte și în consonanță cu registrele institutului.

Vasile Muste m. p., preș.

Nicolau Lupan m. p.

Alex. Simon m. p.

Emil Dragomir m. p.

Aurel Greblea m. p.

Drepturile, datorințele și responsabilitatea
♦ membrilor din direcțiune ♦

de

Alfred Kormos,

traducere de

Constantin Popp.

Prețul K 3.—.

Se poate comandă la traducător sau la Librăria arhidiecezană în Sibiiu.

Drepturile, datorințele și responsabilitatea
≡ comitetului de supraveghiare ≡

de

Alfred Kormos,

traducere de

Constantin Popp.

Prețul K 3.—.

Se poate comandă la traducător sau la Librăria arhidiecezană în Sibiiu.

„VATRA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Cluj.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «VATRA», societate pe acții în Cluj, se invită, în sensul statutelor, la

a XII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Cluj la 10 Maiu 1919, la 10 ore a. m., în localul institutului (Piața Mátyás Király Nr. 22). În caz când la această adunare nu s'ar prezenta numărul de acționari cerut de statute, prin aceasta se convoacă adunarea generală, în sensul §-ului 23 din statute, pe ziua de 24 Maiu la 10 ore a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre rezultatul gestiunii anului trecut.
3. Deciziune asupra bilanțului anual pe baza acestor rapoarte.
4. Darea absoluturului membrilor direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
5. Deciziune asupra împărțirii profitului curat.
6. Statorirea salarelor, marcelor de prezență, diurnelor și speselor de drum pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
7. Autorizarea direcțiunii pentru tratative de a pregăti lucrările pentru fuziunea cu alte institute financiare.
8. Propuneri din partea direcțiunii.

Domnii acționari, cari voesc să participe la adunarea generală sunt rugați a-și depune acțiunile înainte de deschiderea adunării generale la cassa institutului conform §-ului 19 din statute cum și documentele de plenipotență.

Acțiunile se pot depune și la toate institutele membre la «Solitaritatea» dară cel puțin până în 6 Maiu 1919.

Din ședința plenară a direcțiunii ținută în 11 Aprilie 1919.

Direcțiunea.

ACTIVA.		Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1918.		PASIVA.	
		K	f		K f
Cassa în număr	145,977.31			Capital societar	400,000.—
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	538,039.49	684,016.80		Fond de rezervă	100,370.—
Cambii	239,144.—			Fond de pensiuine	38,600.—
Cambii cu acoperire ipotecară	224,618.—	463,762.—		Fond cultural	7,050.—
Cont-Curent cu acoperire		147,931.12		Depuneri spre fructificare	1,041,443.21
Efecte	396,750.—			Depuneri spre Cont-Curent	70,793.79
Efectele fondului de rezervă	1,000.—	397,750.—		Creditori	36,052.89
Spese de protest		280.34		Dividendă neridicată	2,710.50
Mobilier după amortizare		2,300.—		Interese transitoare:	
Interese transitoare:				la cambii	1,444.98
la cambii cu acoperire ipotecară	27,565.81			la cambii ipotecare	711.60
la efecte	4,170.90	31,736.71		Profit transpus din anul trecut	5,000.—
				Profit curat	23,600.—
		1,727,776.97			28,600.—
					1,727,776.97

DEBIT.		Contul Profit și Perdere		CREDIT.	
		K	f		K f
Interese la depuneri	30,517.44			Interese dela cambii	26,636.52
Interese fondurilor	4,144.81	34,662.25		Interese dela cambii ipotecare	39,455.18
Salare	19,134.—			Interese dela Conturi-Curente	29,325.13
Bani de cuartir	5,577.90	24,711.90		Interese dela efecte	19,124.—
Spese	6,614.95			Proviziuni	1,849.21
Chirie	2,270.—			Profit transpus din anul trecut	5,000.—
Marce de prezență	1,235.—	10,119.95			
Dare	12,142.86				
10% dare la interesele de depuneri	3,052.68				
Competința de timbru	175.40	15,370.94			
Amortizațiuni din mobilier	300.—				
Amortizațiuni la efecte	7,625.—	7,925.—			
Profit transpus din anul trecut	5,000.—				
Profit curat	23,600.—	28,600.—			
		121,390.04			121,390.04

Cluj, la 31 Decemvrie 1918.

Dr. German m. p., director-executiv.

Leontin Pușcariu m. p., șef-contabil.

DIRECȚIUNEA:

N. Ivan m. p., prezident.

D. Tămașiu m. p.

Roșescu m. p.

Dr. A. Pordea m. p.

A. Mandea m. p.

Dr. A. Dragomir m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat exact și în consonanță cu registrele institutului.

Cluj, la 11 Aprilie 1919.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

V. Fincu m. p.

Dr. Nicodim Cristea m. p.

Ioan Iliescu m. p.